ศิลปานุสรณ์
เขียน ยิ้มศิริ

Rama IX Art Museum Foundation

Rama IX Art Museum Foundation

หนังสืออ้างอิง

นิทรรศการศิลปานุสรณ์ อาจารย์เขียน ยิ้มศิริ
7 กันยายน - 7 พฤศจิกายน 2522
ณ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หอศิลป
ถนนเจ้าฟ้า กรุงเทพมหานคร

Rama IX Art Museum Foundation

A RETROSPECTIVE ART EXHIBITION OF

KHIEN YIMSIRI (sculptor)

SEPTEMBER 7th-NOVEMBER 7th 1979

THE NATIONAL GALLERY CHAO PHA ROAD, BANGKOK.

CON-temptus

Rama IX Art Museum Foundation

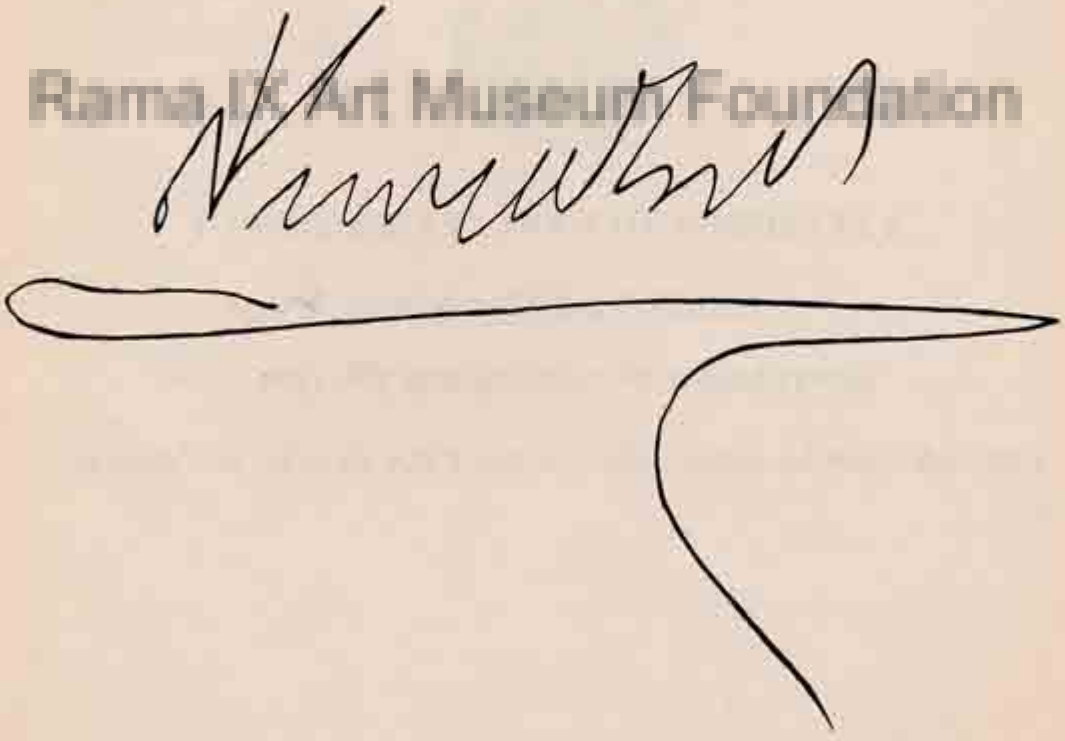

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เชียน ยิ้มศิริ

ประติมากร : นายอำนาจ พ่วงเสรี

Rama IX Art Museum Foundation

คำนำ

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หอศิลป ได้ตั้งวัตถุประสงค์ไว้ประการหนึ่งในการส่งเสริมและเผยแพร่ผลงานศิลปของศิลปินไทยให้เป็นที่รู้จักแพร่หลายทั้งในประเทศและนอกประเทศมีการจัดแสดงนิทรรศการพิเศษแสดงผลงานศิลปกรรมทั้งแบบประเพณีและร่วมสมัยขึ้นเป็นประจำ และส่งงานศิลปกรรมไปแสดงต่างประเทศเป็นครั้งคราว นิทรรศการพิเศษครั้งนี้ กรมศิลปากรได้เลือกแสดงผลงานของ อาจารย์เขียน ยิ้มศิริ อดีตผู้รักษาการณ์คณบดี คณะจิตรกรรม ประติมากรรม และภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ผู้ล่วงลับไปแล้ว เป็นผู้ซึ่งได้รับการยกย่องจากวงการศิลปทั้งในประเทศและต่างประเทศ ว่าเป็นศิลปินชั้นเยี่ยมของประเทศไทยท่านหนึ่ง ท่านผู้นี้ได้เพียรพยายามสร้างสรรค์ผลงานศิลปด้านประติมากรรมเป็นเวลานาน และปรากฏมีผลงานประติมากรรมที่มีคุณค่าสูงทางศิลปอยู่มาก อีกทั้งยังเป็นผู้ที่ทำความก้าวหน้าให้เกิดแก่วงการศิลปด้านประติมากรรมในประเทศไทยอย่างมากด้วย นิทรรศการครั้งนี้ได้จัดแสดงผลงานประติมากรรมชั้นเยี่ยมจำนวนหนึ่ง ซึ่งปัจจุบันตกอยู่ในความครอบครองของเอกชนผู้เห็นคุณค่าและส่งเสริมศิลปของประเทศไทย นิทรรศการพิเศษครั้งนี้นอกจากแสดงผลงานยกย่องเกียรติคุณของศิลปินแล้ว ยังมุ่งหวังให้เป็นแรงดลใจแก่อนุชนและผู้สนใจศิลปกรรมไทยได้ศึกษาและชื่นชมด้วย

Rama IX Art Museum Foundation

กรมศิลปากรได้รับความร่วมมือช่วยเหลือจากหลายท่านที่กรุณาให้ยืมผลงานมาจัดแสดงในครั้งนี้ได้แก่ พณฯ ธานินทร์ กรัยวิเชียร นางมีเชียม ยิบอินซอย ม.ร.ว.นารี ยิ้มศิริ นางสาวประชุมพร เหตระกูล และนายศักดิ์ ไทยวัฒน์ กรมศิลปากรจึงขอถือโอกาสขอบคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

อนึ่ง ในการจัดนิทรรศการศิลปานุสรณ์ อาจารย์เขียน ยิ้มศิริ ซึ่งได้สำเร็จลุล่วงเป็นอย่างดีในครั้งนี้ กรมศิลปากรขอขอบคุณอธิการบดีมหาวิทยาลัยศิลปากร คณะกรรมการดำเนินงานพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป คณะกรรมการดำเนินงานจัดนิทรรศการศิลปานุสรณ์อาจารย์เขียน ยิ้มศิริ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านไว้ด้วย และหวังว่านิทรรศการศิลปานุสรณ์ อาจารย์เขียน ยิ้มศิริ รวมทั้งสูจิบัตรนำชมนิทรรศการเล่มนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้สนใจศิลป และผู้เข้าชมโดยทั่วกัน

(นายเดโช สวนานนท์)
อธิบดีกรมศิลปากร

ประวัติโดยย่อของผู้ช่วยศาสตราจารย์เขียน ยิ้มศิริ

เกิดเมื่อวันจันทร์ที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2465 ณ บ้านเลขที่ 152 ตำบลบ้านช่างหล่อ อำเภอบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร เป็นบุตรของ นายเขียว และ นางสงวน ยิ้มศิริ

พ.ศ. 2480 - จบมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6

พ.ศ. 2481 - เข้าศึกษาในโรงเรียนประณีตศิลปกรรม กรมศิลปากร หลักสูตร 4 ปี

พ.ศ. 2484 - จบการศึกษา สาขาประติมากรรม โรงเรียนประณีตศิลปกรรม กรมศิลปากร

พ.ศ. 2485 - เข้ารับราชการในกรมศิลปากร ตำแหน่งช่างจัตวา แผนกหัตถศิลป กองสถาปัตยกรรม กรมศิลปากร และทำการสอนในโรงเรียนประณีตศิลปกรรม กรมศิลปากร ซึ่งต่อมาได้เลื่อนขึ้นเป็นมหาวิทยาลัยศิลปากร ในปี พ.ศ. 2486

Ramkhamhaeng Museum Foundation

พ.ศ. 2493 - รับราชการในตำแหน่งช่างตรี แผนกโบราณสถาน กองโบราณคดี กรมศิลปากร

พ.ศ. 2496 - ได้รับเกียรติเป็นศิลปินชั้นเยี่ยม ในประเภทประติมากรรม จากการแสดงศิลปกรรมแห่งชาติครั้งที่ 4 โดยได้รับรางวัลเกียรตินิยมอันดับ 1 เหรียญทอง 2 ครั้ง และเกียรตินิยมอันดับ 2 เหรียญเงิน 2 ครั้ง

- ดำรงตำแหน่งหัวหน้าแผนกวิชา กองโบราณคดี กรมศิลปากร
- ได้รับทุนของกระทรวงศึกษาธิการ และทุนของรัฐบาลอิตาลี ไปศึกษาและดูงานในประเทศอิตาลี โดยเข้าศึกษาในสถาบันศิลปของกรุงโรม (Academy of Fine Art of Rome) เป็นเวลา 2 ปี ได้รับประกาศนียบัตรสาขาประติมากรรม
- เมื่อจบการศึกษาแล้ว ได้ศึกษาและดูงานศิลปของสมัยต่าง ๆ ในประเทศอิตาลี และประเทศต่าง ๆ ในยุโรปภาคเหนือ

พ.ศ. 2500 - ดำรงตำแหน่งช่างศิลปโท กองโบราณคดี กรมศิลปากร

พ.ศ. 2502 - สมรสกับ น.ร.ว.นารี ยิ้มศิริ มีธิดา 2 คน

พ.ศ. 2505 - ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าแผนกวิชาประติมากรรม คณะจิตรกรรมและประติมากรรม มหาวิทยาลัยศิลปากร

พ.ศ. 2507 - ได้รับแต่งตั้งให้รักษาการในตำแหน่งคณบดีคณะจิตรกรรมและประติมากรรม มหาวิทยาลัยศิลปากร สืบต่อจากท่านศาสตราจารย์ศิลป พีระศรี

พ.ศ. 2509 - โอนเข้ารับราชการในมหาวิทยาลัยศิลปากร สำนักนายกรัฐมนตรี

ถึงแก่กรรมเมื่อวันพฤหัสบดีที่ 18 มีนาคม 2514

ประวัติผลงานทางด้านการสร้างสรรค์ศิลป

-ได้รับรางวัลเกียรตินิยมอันดับ 1 เหรียญทองประเภทประติมากรรมจากการแสดงศิลปกรรมแห่งชาติครั้งที่ 1 ในปี พ.ศ.2492

-ได้รับรางวัลเกียรตินิยมอันดับ 1 เหรียญทอง ประเภทประติมากรรมจากการแสดงศิลปกรรมแห่งชาติครั้งที่ 2 ในปี พ.ศ.2493

-ได้รับรางวัลเกียรตินิยมอันดับ 2 เหรียญเงิน ประเภทประติมากรรมจากการแสดงศิลปกรรมแห่งชาติครั้งที่ 3 ในปี พ.ศ.2494

-ได้รับรางวัลเกียรตินิยมอันดับ 2 เหรียญเงินประเภทประติมากรรมจากการแสดงศิลปกรรมแห่งชาติครั้งที่ 4 ในปี พ.ศ.2496 และได้รับเกียรตินิยมย่องให้เป็นศิลปินชั้นเยี่ยม

-ส่งผลงานประติมากรรมเข้าร่วมแสดงในการแสดงศิลปวัฒนธรรมแห่งชาติหลายครั้ง

-ชนะการประกวดผลงานประติมากรรมในระดับนานาชาติโดยส่งผลงานเข้าแข่งขัน ณ หอศิลป TATE GALLERY กรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ ในหัวข้อเรื่อง "นักโทษการเมืองที่ไม่มีชื่อ (The UNKNOWN POLITICAL PRISONERS) จากศิลปินทั่วโลกประมาณ 5,000 คน ได้รับคัดเลือกเข้าแสดง 146 ชิ้น

-มีผลงาน ประติมากรรมอยู่ในประเทศต่าง ๆ เช่น สหรัฐอเมริกาและยุโรป

Rangsit Art Museum Foundation

ตำแหน่งและหน้าที่ต่าง ๆ

1. รักษาการในตำแหน่งคณบดีคณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
2. เป็นหัวหน้าภาควิชาประติมากรรม คณะจิตรกรรมฯ
3. เป็นประธานกรรมการบริหารประจำคณะจิตรกรรมฯ
4. เป็นเลขาธิการศิลปสมาคมระหว่างชาติแห่งประเทศไทย (Thai National Committer of International Association of Art)
5. ควบคุมนโยบายการสอนและการตรวจให้คะแนนในคณะจิตรกรรมฯ
6. ทำการสอนวิชาประติมากรรม วิชาวิจารณ์ศิลปและวิชาสุนทรียศาสตร์
7. เป็นกรรมการดำเนินงานและกรรมการตัดสินการประกวดงานศิลปกรรมแห่งชาติ
8. เป็นประธานกรรมการตัดสินการประกวดงานศิลปกรรมของสำนักงานกลางนักเรียนคริสเตียน
9. เป็นประธานกรรมการตัดสินการประกวดงานศิลปประจำปีของนักเรียนโรงเรียนช่างศิลป์ กรมศิลปากร

10. เป็นกรรมการจัดทุนนริศรานุวัติวงศ์
11. เป็นกรรมการตัดสินการประกวดภาพเขียนเพื่อต่อต้านยาเสพติดให้โทษของสมาคมต่อต้านยาเสพติดให้โทษแห่งประเทศไทย
12. เป็นกรรมการตัดสินการประกวดดวงตราไปรษณีย์ต่อต้านวัณโรค
13. เป็นกรรมการตัดสินการประกวดภาพโฆษณาของสมาชิกอนุกาชาด ในงานกาชาดประจำปี 2521
14. เป็นกรรมการตัดสินการประกวดภาพเขียนในงานประจำปีของวัดพระเชตุพนฯ
15. เป็นกรรมการที่ปรึกษาในการสร้างหอศิลปพีระศรี
16. เป็นกรรมการสร้างเหรียญพ่อขุนรามคำแหงมหาราช
17. เป็นผู้แทนประเทศไทย เดินทางไปประชุมในการประชุมใหญ่ของศิลปสมาคมระหว่างชาติ ซึ่งจัดให้มีการประชุมขึ้น ณ ประเทศยูโกสลาเวีย
18. เป็นผู้แทนประเทศไทย เดินทางไปประชุมในการประชุมของศิลปสมาคมระหว่างชาติครั้งที่ ๑ ณ กรุงอัมสเตอร์ดัม ประเทศฮอลแลนด์

Rama Pridi Museum Foundation

การบรรยาย

1. เป็นผู้อภิปรายเรื่อง ศิลปร่วมสมัย และเรื่องศิลปนานาธรรม ร่วมกับกรมศิลปากร ณ หอสมุดแห่งชาติ ตามคำเชิญของกรมศิลปากร
2. เป็นผู้บรรยายพิเศษ คณะโบราณคดี และคณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

งานแปลและบทความศิลป

1. แปลและเรียบเรียงตำราเรื่องประวัติศาสตร์ และแบบศิลป ของศาสตราจารย์ศิลป พีระศรี
2. แปลและเรียบเรียงตำราเรื่อง ศิลป และวิวัฒนาการของศิลปสมัยใหม่
3. แปลบทความเรื่อง ศิลปร่วมสมัยในประเทศไทย ของศาสตราจารย์ศิลป พีระศรี
4. แปลบทความเรื่อง ศิลปคืออะไร ของศาสตราจารย์ศิลป พีระศรี
5. แปลบทความเรื่อง ศิลปเป็นสิ่งจำเป็นหรือไม่ ของ ศาสตราจารย์ศิลป พีระศรี
6. แปลบทความเรื่อง วัฒนธรรมและศิลปของศาสตราจารย์ศิลป พีระศรี
7. แปลบทความเรื่อง คิดกันคนละอย่าง ของศาสตราจารย์ศิลป พีระศรี
8. แปลบทความเรื่อง ตะวันตกกับตะวันออกของศาสตราย์ศิลป พีระศรี
9. แปลบทความเรื่อง ข้อคิดเห็นในการแสดงศิลปกรรมแห่งชาติ ของศาสตราจารย์ศิลป พีระศรี
10. บทความศิลปเรื่อง ศิลปคืออะไร

ทัศนปลายเปิน ตลอดไป.

คุณไพรัช สุขกุล รองอธิบดี กรมศิลปากร ได้ขอให้ทัพเจ้าเขียนข้อความสดุดี ผลงาน และความดีของคุณเฉียน ยิ้มศิริ คุณเฉียนเป็นช่างมีฝีมือและความสามารถดีเด่น เปี่ยมใจ ท่านจะเห็นได้จากผลงานของอาจารย์เฉียน ยิ้มศิริ ซึ่งกรมศิลปากรได้จัดแสดงเป็นงานนิทัศการพิเศษขึ้นในคราวนี้

ทัพเจ้ารู้จักคุ้นเคยกับคุณเฉียน ยิ้มศิริมาเป็นเวลานาน ตั้งแต่สมัยที่รับราชการอยู่ด้วยกันในกรมศิลปากร คุณเฉียนมีฝีมือในการปั้นภาพเหมือนเป็นพิเศษ. ครั้งหนึ่งคุณเฉียนได้ขอให้ทัพเจ้านั่งเป็นแบบ เพื่อปั้นเป็นรูปดินเหนียวตัว คุณเฉียนใช้เวลาปั้นเพียง 3-4 ชั่วโมง ก็สามารถปั้นรูปทัพเจ้าได้เหมือนมากเป็นที่จับใจ ทัพเจ้าได้กล่าวชมเชยกับคุณเฉียนว่า ให้คุณเฉียนเก็บรูปปั้นชิ้นนี้ไว้ให้ดี เพราะต่อไปภายหน้าอาจจะมีค่าไปกว่าทัพเจ้าได้ในราคาสูง แต่เรื่องราวหาได้เป็นไปตามที่ตาดูหมายไว้ คุณเฉียนยิ้มศิริผู้มีอายุน้อยกว่าทัพเจ้ามาก กลับสิ้นชีวิตไปก่อนทัพเจ้า

Rama IX Museum Foundation

เมื่อปลายปี พ.ศ. 2493 ทัพเจ้าได้ตักธรรมคุณเฉียนไปปั้นรูปสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (เจริญ ญาณวโร) เจ้าอาวาสวัดเทพศิรินทราวาส เพราะเห็นว่าท่านเป็นพระสงฆ์ที่มีบุคลิกลักษณะเป็นพระมาก คุณเฉียนยิ้มศิริก็สามารถปั้นรูปของท่านได้เหมือนมาก ต่อมาคุณเฉียนได้มีโอกาสปั้นรูปสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์อีกเมื่อท่านถึงมรณภาพเมื่อเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2494 ตราหลังปี ปั้นเป็นรูปเต็มองค์หล่อด้วยสัมริด ปิดทองทั้งองค์ ประดิษฐานไว้ในพระอุโบสถวัดเทพศิรินทราวาส.

คุณเฉียนยิ้มศิริเป็นผู้มีอัธยาศัยสุภาพเรียบร้อย เป็นอาจารย์ที่ลูกศิษย์ยอมเสียสละเวลาในการสอนให้ลูกศิษย์ และทำหน้าที่ตนเองได้อย่างเต็มความสามารถ แม้แต่เมื่อถึงแก่กรรมไปแล้ว ก็ยังอุทิศร่างกายให้เป็นวิทยาทานแก่โรงเรียนแพทย์ที่โรงพยาบาลศิริราช.

ทัพ จิตรพงศ์

15 ส.ค. 2522.